

Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2022/2023

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290, 1669, 2245).
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania (na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290, 1669 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 534).
- Rozporządzenie MEN z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r. poz.1575).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz.1591).
- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz.325).

Program realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniający Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ), obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia i wyboru zawodu.

Głównym celem realizacji doradztwa zawodowego w szkole podstawowej:

- w klasach 1-3 jest zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- w klasach 4-6 jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

W klasach 1-6 doradztwo zawodowe jest realizowane podczas obowiązkowych zajęć kształcenia ogólnego przez prowadzących te zajęcia.

Celem doradztwa zawodowego w klasach 7-8 szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

W klasach 7-8 doradztwo zawodowe jest realizowane podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych przez doradcę zawodowego w oparciu o program własny.

Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów, tj. uczniów (w tym uczniów przybyłych z zagranicy) i ich rodziców oraz nauczycieli.

Działania kierowane do uczniów:

- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi szkół;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów np. podczas zajęć z wychowawcą;
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, tablice informacyjne;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy; targi szkół;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do rodziców:

- doraźne prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez elektroniczny dziennik, tablice informacyjne);

Działania kierowane do nauczycieli:

- doraźne indywidualne spotkania z doradcą zawodowym,
- pomoc w opracowaniu scenariuszy zajęć realizowanych podczas godzin wychowawczych.

Koordynatorem programu na rok szkolny 2022/2023 jest mgr Jolanta Leśnik – doradca zawodowy.

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotu (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy).

Osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;

- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- prowadzi zajęcia z doradztwa zawodowego w klasach 7-8, podczas których:
 - określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
 - przekazuje informacje nt. zawodoznawstwa, rynku edukacji i procesu ustawicznego uczenia się,
 - pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- diagnozuje zapotrzebowanie uczniów na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wraz z pedagogiem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści (pedagog, psycholog, logopeda, nauczyciel zajęć rewalidacyjnych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;

- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Program realizacji doradztwa zawodowego zobowiązuje nauczycieli przedmiotów do:

- właściwego interpretowania treści programów nauczania, ukierunkowanych na orientację zawodową uczniów.
- stwarzania uczniom sytuacji dających możliwość lepszego poznania różnych form działalności zawodowej oraz pobudzających ich do aktywności poznawczej.

Uwypuklenie treści kształcenia powiązanych z percepcją kariery podczas zajęć przedmiotu sprzyja procesowi dydaktycznemu, ponieważ ukazuje celowość i użyteczność zdobywanych wiadomości, ich praktyczne wykorzystanie w życiu codziennym, zarówno osobistym jak i zawodowym. W rezultacie wspiera lepsze opanowanie przez ucznia tzw. kompetencji kluczowych, niezbędnych do efektywnego zaistnienia na rynku pracy, w myśl Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.

Formy wsparcia skierowane do różnych podmiotów

Etap wczesnoszkolny to rozwój samopoznania, które staje się podstawą prawidłowej samooceny, na bazie jakiej uczeń w starszym wieku szkolnym kieruje własnym rozwojem zawodowym. Wychowawca wraz z zespołem uczących w danej klasie winni skupić się więc na kształtowaniu takich cech jak pracowitość, sumiennosc, uczciwość, systematyczność, odpowiedzialność za zadanie. Ponadto zaleca się, aby w klasach 1–3 uwypuklenie treści kształcenia powiązanych z orientacją zawodową miało na celu:

- umożliwienia skonfrontowania skłonności, zainteresowań, uzdolnień dzieci z konkretnymi sytuacjami zawodowymi,
- możliwie wszechstronne zapoznanie dzieci z różnego rodzaju obszarami zawodowymi i zawodami,
- kształtowania określonej motywacji do rozwoju zawodowego.

Proponowane pomoce związane z orientacją zawodową do wykorzystania podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej: [Test – Barwy preferencji zawodowych](#), [Skala Postaw Twórczych i Odtwórczych](#), [Kwestionariusz Radzenia Sobie w Sytuacjach Trudnych](#), [Karty obrazkowe – Poznaj zawody](#). *Animowane bajki dla dzieci – Zawody (Kubuś, Przedszkole prof. Szymona)*, [Kulisy, czyli Błękitek poznaje zawody](#), [Zagadki zawody](#) oraz przykładowe scenariusze doradztwa zawodowego dla edukacji wczesnoszkolnej ORE.

Począwszy od klasy 4-6 zaleca się wprowadzenie w plan wychowawczy klas oddziaływań ukierunkowanych na:

- ukazanie dzieciom podstawowych aspektów pracy człowieka,
- dostarczenie wiedzy o zawodach,
- formowanie właściwego stosunku do pracy, edukacji i procesu uczenia się przez całe życie,
- przybliżanie do świata nauki i techniki,
- przekazanie wstępnej informacji edukacyjnej o szkołach średnich.

Propozycja tematów do realizacji podczas zajęć z wychowawcą: *Poznaj siebie, czyli jakie są Twoje zainteresowania? Czy wiesz, jak gospodarować czasem? Czy wiesz, jak się uczyć, aby się nauczyć? Jak ulepszyć pracę mózgu i koncentrację? Kim chcesz zostać w przyszłości? Zawody w Twoim najbliższym otoczeniu lub scenariusze programu Mądrze zaplanuj swoją przyszłość.*

Uczniowie starszych klas szkoły podstawowej (7 i 8) uczestniczą w obowiązkowych zajęciach doradztwa zawodowego prowadzonych przez doradcę zawodowego wg własnego programu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Ponadto zostają objęci następującymi formami wsparcia:

- doraźne poradnictwo indywidualne,
- spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy – promowanie dobrych wzorców,
- na miarę możliwości spotkania z przedstawicielami różnych zawodów poprzez zapraszanie rodziców na zajęcia wychowawcze celem przedstawienia przez nich zawodów, które wykonują,
- gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej,
- opracowanie na stronie internetowej/tablicę informacyjną informacji poświęconych zagadnieniom planowania kariery i pracy zawodowej.

Tematyka zajęć w klasach 7-8

Plan realizacji programu		
Moduł (10 jednostek)	Temat jednostki dydaktycznej	Czas realizacji
Samopoznanie	Mocne i słabe strony	1
	Zdolności i umiejętności	1
	Zainteresowania	1
	Predyspozycje zawodowe	1
	Osobowość zawodowa	1
	System kształcenia w Polsce	1
	Kompetencje kluczowe w rozwoju zawodowym	1
	Świat zawodów naszych bliskich	1
	Zawody schyłkowe	1
	Zawody przyszłości	1
Kariera	Quo vadis uczniu?	1
	Możliwości versus ograniczenia	1
	Poznaj swój potencjał, o autoprezentacji słów kilka	1
	Moja ścieżka kariery zawodowej	1

	Tendencje rozwojowe na rynku pracy	1
	Baza szkół Śląska Cieszyńskiego	2
	Trudna decyzja – jaką szkołę wybrać?	1
	Edukacja a rynek pracy – źródła informacji, quiz	1
	Uczenie się przez całe życie – znamię naszych czasów	1
Ogółem dla całego programu		20

Pozostałe formy wsparcia

rodzice	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły, • gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej,
nauczyciele	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą, • stworzenie wspólnie z uczniami informacji poświęconych zagadnieniom planowania kariery i pracy zawodowej,
środowisko lokalne	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców, • współpraca z instytucjami lokalnego rynku pracy.

Formy, metody i techniki pracy doradczej adresowane do uczniów:

- Zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.
- Zajęcia doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem.
- Udostępnianie informacji o zawodach, szkołach.
- Spotkania z rodzicami – przedstawicielami różnych zawodów.
- Prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów.
- Organizowanie wycieczek.

Metody w poradnictwie grupowym:

- Aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja.
- Metoda dramy – inscenizacje i odgrywanie ról.
- Metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy).
- Metody audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
- Treningi umiejętności społecznych, miniwykłady, pogadanki.

Techniki: plastyczne, wzmacniające myślenie krytyczne oraz strategiczne (np. analizę SWOT), kwestionariusze, wywiady, gry i zabawy.

Korzyści wynikające z realizacji programu

indywidualni odbiorcy	<p>Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.</p> <p>Poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów.</p> <p>Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.</p> <p>Ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy.</p>
------------------------------	---

	Świadomość możliwości dokonywania zmian w zaplanowanej karierze zawodowej. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym i przedwczesnemu wypadnięciu z systemu edukacji i/ lub rynku pracy jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.
szkoła	Realizacja zobowiązań wynikających z ustawy dotyczących „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
władze lokalne	Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego. Efektywnie przeciwdziałających bezrobociu. Zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych.
przyszli pracodawcy	Zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań współczesnego rynku pracy.

Instytucje współpracujące ze szkołą:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Cieszynie,
- CEO w Jonidle,
- Lokalne szkoły średnie,
- Starostwo Powiatowe.

Ewaluacja

Realizacja programu doradztwa zawodowego będzie opierać się na stałym monitorowaniu i kontroli podjętych działań. Ewaluacja pozwoli także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji będzie można dokonać aktualizacji działań doradczych, odkrywać nowe potrzeby i oczekiwania. Przewiduje się następujące metody ewaluacji:

- Sprawozdanie z programu realizacji doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej nr 1 im. Pawła Stalmacha w Wiśle.

Harmonogram działań

Lp.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Rodzaj aktywności	Odpowiedzialni
1	Zapoznanie rady pedagogicznej z planem WSDZ na bieżący rok szk.	sierpień	Rada szkoleniowa	Doradca zawodowy
2	Przedstawienie wychowawcom 1-6 przykładowych scenariuszy i pomocy do realizacji zajęć z preorientacji zawodowej.	wrzesień	Udostępnienie linków do scenariuszy zajęć.	Doradca zawodowy
3	Realizacja zajęć wg scenariuszy	styczeń/maj	Zajęcia z uczniami.	Wychowawcy klas
4	Poznanie zawodów w swojej okolicy	cały rok szkolny	Udział uczniów w wycieczkach organizowanych	Wychowawcy klas

		/w miarę możliwości	do różnych instytucji, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.	
5	Poszerzanie wiedzy w zakresie doradztwa zawodowego	wg oferty doskonalenia zawodowego	Konferencje, szkolenia.	Doradca zawodowy, pedagog, zainteresowani nauczyciele
6	Rozwijanie aktywności i zainteresowań uczniów w ramach działań SU, świetlicy szkolnej i pracy biblioteki szkolnej	cały rok szkolny	Akcje charytatywne, prowadzenie zajęć i zabaw z dziećmi ze świetlicy szkolnej	Opiekun SU, bibliotekarz, nauczyciel świetlicy
7	Informacja o założeniach i celach poradnictwa zawodowego, przekazywanie podstawowych informacji dotyczących kształcenia zawodowego	cały rok szkolny	Tablica informacyjna na korytarzu	Doradca zawodowy
8	Organizacja spotkania informacyjnego nt. rekrutacji do szkół średnich, ewentualnie organizacja targów szkół	wiosna	Udział uczniów w spotkaniu z przedstawicielami Starostwa Powiatowego	Pedagog
9	Organizacja spotkania z rodzicami i uczniami nt. radzenia sobie ze stresem w sytuacji egzaminu	wiosna	Zajęcia z uczniami; spotkanie z rodzicami	Psycholog; ew. pedagog lub wychowawca psycholog
10	Monitorowanie na bieżąco realizacji zajęć	cały rok szkolny	Rozmowy, obserwacja	Doradca zawodowy
11	Ewaluacja dotycząca realizacji programu	czerwiec	Sprawozdanie	Doradca zawodowy

Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2022/2022 uzyskał pozytywną opinię RP i został zatwierdzony przez Dyrektora szkoły 9 września 2022 roku.

Data, podpis i pieczęć Dyrektora szkoły